

CHƯƠNG TRÌNH CHO VAY VỐN PHÁT TRIỂN SẢN XUẤT ĐỐI VỚI HỘ ĐỒNG BÀO DÂN TỘC THIỂU SỐ ĐẶC BIỆT KHÓ KHĂN

Phát triển kinh tế, xoá đói giảm nghèo là một nội dung lớn và quan trọng trong chính sách dân tộc của Đảng và Nhà nước ta thời kỳ đổi mới. Để góp phần triển khai chính sách này, ngày 5-3-2007, Thủ tướng Chính phủ ban hành Quyết định số 32/2007/QĐ-TTg về việc cho vay vốn phát triển sản xuất đối với hộ đồng bào dân tộc thiểu số đặc biệt khó khăn. Mục đích của chương trình là nhằm hỗ trợ trực tiếp giải quyết vấn đề khó khăn về nguồn vốn trong sản xuất, góp phần từng bước ổn định và cải thiện đời sống của các hộ đồng bào dân tộc thiểu số.

Triển khai thực hiện Chương trình căn cứ Thông tư hướng dẫn của Ủy ban Dân tộc, chính quyền địa phương (cấp huyện) lập và phê duyệt danh sách các hộ gia đình thuộc đối tượng thụ hưởng chính sách theo địa bàn các xã. Đối tượng thụ hưởng chính sách là hộ dân tộc thiểu số đặc biệt khó khăn có mức thu nhập dưới 60.000 đồng/người/tháng. Mức cho vay tối đa là 5 triệu đồng; thời hạn cho vay tối đa 5 năm; lãi suất 0%. Ngân hàng chính sách xã hội thực hiện việc giải ngân tại xã theo danh sách do Ủy ban nhân dân huyện lập cho từng xã. Các hộ vay vốn được kết nạp vào các Tổ TK&VV dưới sự giám sát và quản lý của các tổ chức chính trị - xã hội.

Chương trình tín dụng phát triển sản xuất đối với hộ đồng bào dân tộc thiểu số đặc biệt khó khăn được triển khai thực hiện vào cuối năm 2007.

Đối tượng vay vốn được quy định rõ ràng, thủ tục vay đơn giản, thuận lợi được thực hiện theo phương thức ủy thác từng phần qua các tổ chức chính trị - xã hội đã tạo điều kiện thuận lợi trong xác minh, xác định đối tượng vay, giảm thiểu thủ tục, giảm thiểu chi phí, phát huy sức mạnh tổng hợp của toàn xã hội và nâng cao trách nhiệm của địa phương thuộc danh mục địa bàn thụ hưởng chính sách. Nhờ triển khai thực hiện một cách đồng bộ và theo quy trình khá chặt chẽ khoa học, hoạt động cho vay vốn phát triển sản xuất đối với đồng bào dân tộc thiểu số đặc biệt khó khăn đã đạt được nhiều kết quả.

Năm 2007, ngân sách Trung ương phân bổ 94.439 triệu đồng cho 42 tỉnh, trong đó kinh phí cho vay là 94.157 triệu, kinh phí quản lý là 283 triệu; ngân sách Trung ương 93.743 triệu, ngân sách địa phương 696 triệu.

Trong tổng số khoảng 75.000 hộ thuộc diện thụ hưởng chính sách, đến ngày 31-12-2007, Ngân hàng chính sách xã hội đã giải ngân cho vay được 85.924 triệu đồng cho 18.142 hộ trong diện đối tượng đạt 91,26% kế hoạch, trung bình mỗi hộ được vay 4,7 triệu đồng. Đến ngày 30-6-2008, chương trình có tổng dư nợ là 97.186 triệu đồng (Chương trình đang trong giai đoạn thực hiện giải ngân, chưa phát sinh nợ quá hạn). Việc hỗ trợ đồng bào dân tộc thiểu số đặc biệt khó khăn bằng vốn tín dụng ưu đãi đã làm cho

các hộ vay vốn có trách nhiệm hơn đối với việc sử dụng vốn vay, hạn chế tư tưởng trông chờ vào trợ cấp của Nhà nước, góp phần tạo sự chuyển biến tích cực trong sản xuất đối với các hộ đồng bào dân tộc thiểu số đặc biệt khó khăn, giúp người dân từng bước cải thiện thu nhập và đời sống.

Tuy nhiên bên cạnh những kết quả khả quan vẫn còn những khó khăn, hạn chế bất cập nảy sinh trong quá trình thực hiện như hộ đồng bào dân tộc thiểu số đặc biệt khó khăn có trình độ dân trí thấp, phong tục tập quán lạc hậu và rất lúng túng trong việc lựa chọn giống cây trồng, vật nuôi phù hợp để xây dựng phương án sản xuất; số hộ gia đình thuộc đối tượng thụ hưởng chính sách rất lớn, địa bàn rất phức tạp, sinh sống phân tán hầu hết ở các xã vùng sâu, vùng xa và luôn bị ảnh hưởng bởi thiên tai, gây khó khăn trong việc sử dụng vốn tín dụng phát triển sản xuất; chưa có sự lồng ghép nguồn vốn vay của chương trình này với thực hiện các chương trình khác trên địa bàn (Chương trình 134, 135, khuyến nông, khuyến lâm...) để góp phần nâng cao hiệu quả sử dụng nguồn vốn tín dụng; chưa có sự tham gia tích cực của các sở, ban, ngành để tổ chức hướng dẫn cho các hộ vay vốn phương thức sản xuất kinh doanh, cách thức sử dụng nguồn vốn tín dụng có hiệu quả. Vì vậy hầu hết các hộ gia đình vẫn chủ yếu thực hiện trồng trọt, chăn nuôi theo phương pháp truyền thống, canh tác nhỏ lẻ, tự cấp tự túc, dẫn đến nhiều rủi ro trong quá trình sản xuất.

Việc quy định đối tượng vay vốn là hộ gia đình có mức thu nhập bình quân dưới 60.000 đồng/tháng do Ủy ban nhân dân cấp huyện lập danh sách và xác nhận. Tuy nhiên, hiện nay có một số địa phương không lập được danh sách

hộ thuộc đối tượng vay vốn để Ngân hàng có cơ sở cho vay, làm cho việc giải ngân diễn ra chậm. Mặt khác theo kế hoạch trong 3 năm 2007 - 2009, tổng số tiền dành cho chương trình là 500 tỷ đồng, nhưng trong 2 năm 2007 - 2008 mới có 214 tỷ đồng (năm 2007 cấp 94 tỷ đồng, năm 2008 cấp 120 tỷ đồng), vì vậy ảnh hưởng lớn đến việc đảm bảo tiến độ thực hiện theo kế hoạch.

Để chương trình cho vay vốn phát triển sản xuất đạt hiệu quả cao, thiết thực và phù hợp với thực tiễn rất cần thực hiện tốt một số giải pháp cơ bản sau:

- Ủy ban Dân tộc có sự phối hợp chặt chẽ kịp thời Ủy ban nhân dân các cấp trong việc xác nhận và lập danh sách đối tượng được vay vốn để làm cơ sở cho Ngân hàng giải ngân.

- Bộ Tài chính, Bộ Kế hoạch và Đầu tư cấp đủ vốn 500 tỷ đồng để chương trình thực hiện hoàn thành trong 3 năm và giải ngân sớm hơn cho các đối tượng này để họ chủ động xây dựng các phương án phát triển sản xuất phù hợp.

- Các cấp chính quyền địa phương cần quan tâm hơn nữa đến công tác chỉ đạo các ban, ngành có liên quan trong công tác hướng dẫn hộ gia đình cách làm ăn, định hướng sản xuất; phối hợp, lồng ghép các nguồn vốn chính sách khác trên địa bàn để sử dụng có hiệu quả vốn tín dụng.

- Tổ chức khảo sát đánh giá hiệu quả của chương trình, đúc rút một số kinh nghiệm bước đầu để có sự điều chỉnh cụ thể những mặt còn bất cập, góp phần bổ sung hoàn thiện chính sách có ý nghĩa kinh tế xã hội sâu sắc này.

HOÀNG YẾN